

hvorvidt det vilde være heldigt at Kapital og Dygtighed reiste her fra Danmark til Vestindien, og skal det være fremmed Kapital og Dygtighed, man skal indfalde, saa veed jeg ikke, hvad Fornøielse vi kunne have af at besytte det. Det er en Ting, der formentlig bør tages under Overveielse. Men vil man sige: En Kommission som den, Du ønsker, til at undersøge Forholdene, findes ikke, saa skal jeg give den ærede Finansminister Ret i, at det kan være vanskeligt; thi Forholdene under Sollinien kunne jo ikke sammenlignes med dem herhjemme. Altsaa, det vil være vanskeligt at finde de rette Folk til at undersøge det, og det er derfor muligt, at man i Pragis bliver nødt til at lade Forholdene udvikle sig selv, og jeg skjønner ikke rettere, end at det er saa heldigt, at Betingelserne derfor ere tilstede, thi vi have jo Sukkerfogeriet derovre; det maa nu vise sig, om dette Anlæg kan føre til Noget. Mange mene, at det er forfæilet, og at navnlig Nørledningen er forfæilet. Derom skal jeg ingen Dom have; men i alt Fald kan det ikke være længe, inden det viser sig, om Anlægget kan komme til at svare til det Maal, man har tænkt paa. Viser det sig, at det gjør det, følger dermed selvfølgelig, at den rent agerdyrkende Del bliver adskilt fra Fabrikken. Det er det, der har været en gammel Ulempe, at Agerdyrkerne tillige vare Fabrikanter, og det har, saalænge Den skal være sukkerdyrkende, umuliggjort eller i høi Grad vanskeliggjort, at Negrene have kunnet komme i Besiddelse af Jord. Det vil altsaa snart vise sig, om det er Tilfældet, at Sukkerfogeriet svarer til Formalet, om dette Sukkerfogeri kan blive Begyndelsen til, at der ogsaa kan komme andre sociale Forhold tilstede. Viser det sig at være Tilfældet, saa kan man gaa videre, og saa bliver der vel ogsaa Raad til at gaa videre; viser det sig derimod ikke at være Tilfældet, forekommer det mig, at kun det bliver tilbage, at Den maa opgives som sukkerdyrkende, og det forekommer mig, at det maa klares, forinden man gjør Skridt som disse, hvad der maa blive Mening med Dens Fremtid. Derom har den ærede sidste Taler, skjøndt han har været Medlem af Kommissionen, ingen bestemt Mening og kan begrubeligvis ingen have. Der udtales i saa Henseende kun Lovl af Kommissionen allevegne i dens Betænkning. Men lad os nu se, hvorledes det gaar med Sukkerfogeriet. Viser Anlægget sig forfæilet, saa at det ikke svarer til sit Formaal og ikke tilveiebringer den Afvikelse mellem Fabrikationen og Landarbeidet, som er ønskelig og sikkert er en Betingelse for, at Den kan blive sukkerdyrkende, saa maa Den udgaa af de sukkerdyrkende Øers Antal, og saa er den bedste Tjeneste, vi kunne gjøre Negrene, at sende Skibe derover, saa at de kunne komme derfra til Amerika. De Folk ville jo arbejde. (En Stemme: Det er netop det, de ikke ville). So, det staar der i Betænkningen, og

det vide vi ogsaa ad anden Ve. Der staar, at det er en arbejdssom Befolkning, som oftest. Den vil desuden ogsaa gjerne bort fra Øen, men maa ikke; man har i alt Fald gjort alt Muligt, for at den ikke skulde komme bort derfra. Naar det bliver Maalet, at Den ved Omstændighedernes Magt skal udgaa af de sukkerdyrkende Øers Række, kan det dog ikke blive Generationer, der komme til at tynges paa os, det faar da en Ende. Er det derimod muligt, at Den kan opretholdes som sukkerdyrkende, saa haaber man naturligvis ogsaa, at de Ting ere tilstede, der ere skiftede til at føre Øerne fremad; men det er det, der skal afgjøres, inden man træffer alle de Foranstaltninger, som dels ere paatænkte, dels ere komne frem gjennem det Forslag, der her ligger for. Altsaa, skal Den blive til nogen virkelig Fornøielse for os — thi det kan ikke være til Fornøielse, at vi kun have det med den at gjøre at udgive 3—400,000 Kr. aarlig, uden mindste Udbytte til virkeligt Gavn og Held for Befolkningen — saa maa det først godtgjøres, at disse Ting ogsaa ere tilstede. Det er muligt, at de kunne komme tilstede, men Visshed derfor kan kun erhverves ved en Erfaring, der ikke behøver at være saa lang. Det Maal, der skulde sørges for, naar først det var afgjort, om Den skal opretholdes som sukkerdyrkende eller ikke, maatte være Giendommens Udstykning, saaledes at der kunde komme Familier tilstede. Af de Oplysninger, den høitærede Finansminister har givet, se vi, at Giendommene derovre ikke ere saa meget dyre; Giendomme, der for saa Nar siden have været vurderede til 396,000 \$, sælges nu til 75,000 \$; saa at Betingelsen altsaa synes at være tilstede for, at Negrene kunne faae Giendom, og med Giendom maa vel Sands og Smag for Familielivet følge, hvorved altsaa Betingelsen vil være tilstede for at komme til et ordnet Samfund, man kan faae nogen Fornøielse af. Det er altsaa det, jeg mener, at den hidtil skete Undersøgelse er greben an fra en feil Ende. Hvad Kommissionen har bragt i Forslag, er enten Ting, der af et Udvalg, der i sin Tid var nedsat, ere forfæilede som ikke hjælpende, idet Udvalget mente, at Udviklingen skulde endogsaa i en vis Henseende gaa i en anden Retning, eller ogsaa er det Ting, der ere anbefalede af dette Udvalg, og jeg skjønner derfor ikke rettere, end at man kunde være kommen til det Samme, eller om ikke just det Samme saa dog noget Nærende, ved at blive hjemme. Lovrigt mistjender jeg ikke Kommissionens Arbejde, i formel Henseende er det et meget godt Arbejde; men jeg tror ikke, at de Midler, der anvises deri, ville hjælpe synderligt. Der maa begyndes paa en anden Ordning i politisk og agronomisk Henseende; det er derfra, Opreisningen skal komme, hvis den overhovedet kan komme. Kan den det ikke, saa lad os forlade Øen eller lade den gaa ud af Sukkerdyrkingen, saaledes